

SZABADSÁGTÓL BORUL VIRÁGBA A HAJNAL, HISZEN MINDIG OTT A FÉNY

ELEMZÉS

A BELPOLITIKAI ERŐVISZONYOKRÓL ÉS AZ ELLENZÉKI PÁRTOK ESÉLYEIRŐL
A 2022. ÉVI ORSZÁGGYŰLÉSI VÁLASZTÁSON

2021. FEBRUÁR

„Szabadságtól borul virágba a hajnal, Hiszen mindig ott a fény” – hangzottak Amanda Gorman szavai az Egyesült Államok 46. elnöke Joe Biden washingtoni beiktatásán ’21 január 20-án. Gorman verse a populista, a társadalom megosztására építő, illiberális Trump korszakkal szembeni új demokrácia himnusza lett, amely a világ nagy többsége számára ismét elhozta a szabadság és béke reményét. **A remény Magyarországon is bontakozik néhány hónapja.**

A Szociális Demokráciáért Intézet (SZDI) legújabb kutatása keretében 2021. február 5. és 13. között 1000 főt kérdezett meg, több kérdésben kikérve véleményüket az ellenzéki együttműködésről és aktuális kérdésekről¹.

Az SZDI kutatása szerint februárban is folytatódott az a trend, amelyet a korábbi hónapok közvélemény-kutatásai már jeleztek. **Ha a Fidesz-KDNP és a hat ellenzéki párt listája** (valamint a Kétfarkú Kutypárté és a Mi Hazánké) **kerülne a választók elé, az aktivizálná a párt nélküliek egy részét.** Ebben a helyzetben a kormánypártok listájának támogatottsága 36 százalék, vagyis egy ilyen versenyben a pártpreferenciával nem rendelkezők 5 százaléka a Fidesz-KDNP mellé állna. A hat együttműködő ellenzéki párt közös listájára most 38 százalék voksolna. A közös listára nem szavazó ellenzékiek száma 2 százalékra csökkent. Ők lemorzsolódnak, de a bizonytalanoktól érkező 6 százalék ellensúlyozza ezt. Decemberben 41-37 volt a hatpárti ellenzék és a Fidesz-KDNP listák százalékos támogatottsága, ez februárban szorosabb, 38-36 a teljes népesség körében. Tekintettel arra, hogy a kormánypárti közvélemény-kutatók előszeretettel hangsúlyozzák azt, hogy csak azokat kell figyelembe venni, akik valóban elmennének szavazni, rossz hírünk van: **a biztos választóknál tovább nő a különbség a teljes népességhez képest, az ellenzéki közös lista 50 százalékon áll, a kormánypártok 47 százalékot kapnának.**

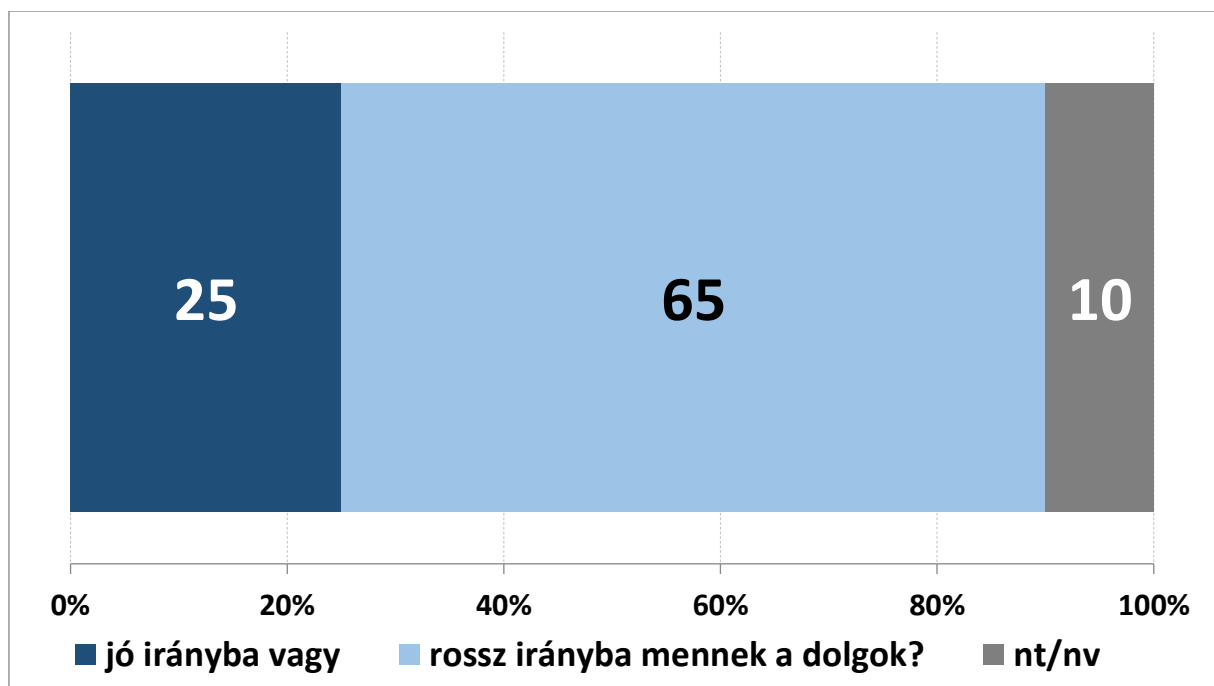
A legtöbb szavazatot akkor kapná a közös ellenzéki lista, ha Karácsony Gergely lenne a miniszterelnök-jelölt (36%), Dobrev Klára és Jakab Péter jelöltsége esetén 34%-os az ellenzéki lista támogatottsága. A jelenleg bizonytalan választópolgárok

¹ A kutatást a ZÁVECH RESEARCH Piac- és Társadalomkutató Intézet végezte az SZDI megbízásából. A statisztikai hibahatár a teljes mintára vonatkozóan +/- 3,2%.

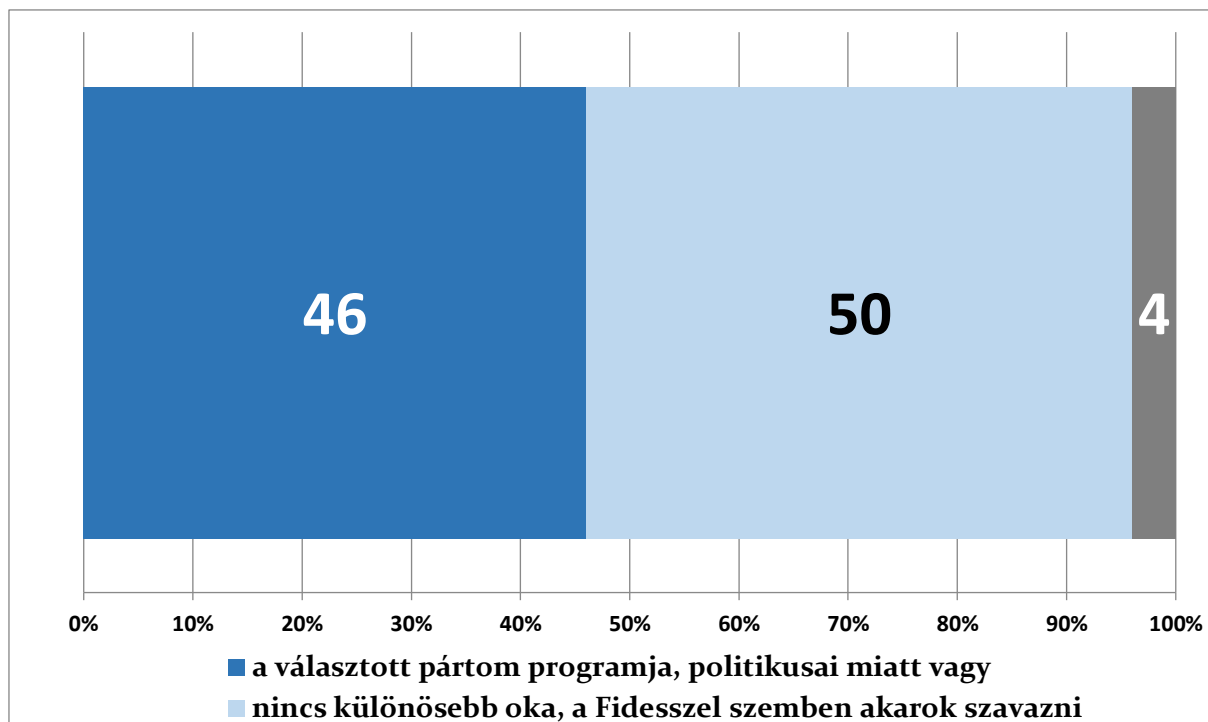
köréből 14 százalék aktivizálódna a Karácsony vezette lista mellett, a többiek esetében valamivel kevesebben, 9-11 százalék közötti arányban.

Az SZDI kutatása szerint a szavazókorú lakosság kétharmada szerint rossz irányba mennek a dolgok ma Magyarországon. A Fidesz támogatói körében relatíve magas, 19 százalék azok aránya, akik szerint kedvezőtlen folyamatok zajlanak az országban. A Fidesz-szavazók 10%-ának fordult meg a fejében mostanában, hogy mégsem a Fideszt támogatja a következő országgyűlési választáson, 9%-nak pedig az, hogy lehet, hogy nem megy el szavazni.

Az ellenzéki pártok támogatóinak bő kilenczede szerint rossz irányba mennek a dolgok, és ezen a véleményen van a bizonytalan választópolgárok háromnegyede is. A társadalmi csoportok közül az idősek látják legkevésbé negatívan az ország helyzetét, de körükben is a többség, 58 százalék kedvezőtlen változásokat érzékel.

Az ellenzéki pártok szavazói megosztottak abban, hogy mi választói döntésük motivációja. Fele részük alapvetően protest-szavazó, a Fidesszel szembeni véleményét fejezi ki szavazatával. Szinte ugyanekkora arányban - 47 százaléknyan - vannak, akik számára valamely ellenzéki párt programja vagy politikusa vonzó. Az MSZP és a Momentum táborában átlag feletti a Fidesz-ellenesség, míg a DK és a Jobbik táborában kevésbé meghatározó a Fidesz-ellenesség, jellemzőbb a vezetőkhez és a programhoz való kötődés.

A kutatás során azt a kérdést is feltettük, hogy mennyire jellemző néhány jelző az egyes pártokra. A vizsgált jellemzők: modern, igazságos, problémamegoldó, újító, zöld, nyugatos, hagyományörző, bátor, békés, szabadságorientált, építő. A kutatás megerősítette, hogy a Fidesz-nek sikerült teljesen átépítenie az elmúlt évtizedben imázsát. A lakosság szerint ugyanis ma a Fideszre leginkább jellemző a hagyományörző, építő és bátor meghatározás, a legkevésbé pedig nyugatos és zöld. Az ellenzéki összefogás pártjai – együtt – pedig szinte valamennyi vizsgált jellemzőt lefedik, így az általuk alkotott koalíció potenciálisan egyszerre hagyományörző, bátor, nyugatos és zöld. **Vagyis az összefogás pártjainak közös programja – amely valószínűsíthetően eddigi programjaik egyeztetett summázata -, valamennyi NER-ellenes választópolgár számára valódi választási lehetőséget teremthet.**

Az ellenzék 106 közös egyéni országgyűlési képviselőjelöltje, az ellenzéki pártok közös programja és a közös miniszterelnök-jelölt reális esélyt jelent a 2022. évi országgyűlési választáson. „Forró szívvel, de hideg fejjel”, hogy Churchill híres szavait idézzük, kell számításba vennünk az ellenzék valós esélyeit az egyéni választókerületekben, hiszen itt dől el, hogy ki alakíthat kormányt 2022 kora nyarán. **A Szociális Demokrációért Intézet ezért végzett számításokat az egyéni választókerületi esélyeket elemezve a 2018-as egyéni választókerületek eredményeire építve.** Az vitathatatlan, hogy azokban az egyéni választókerületekben (15), ahol jelenleg is ellenzéki képviselő van, valódi esély van 2022-ben a mandátum megszerzésére. Matematikailag 52 egyéni választókerületben szerezhették volna

mandátumot egyébként a közös ellenzéki jelölt 2018-ban, vagyis 37 mandátum nem realizálódhatott a teljes ellenzéki összefogás hiánya miatt.

Összesen 43 választókerületben volt 5%, vagy ennél nagyobb a hat jelenleg együttműködő ellenzéki párt előnye a Fidesz-KDNP jelöltjével szemben. 26 olyan választókerület volt 2018-ban, amelyben az ellenzéknek 5 százaléknál volt kisebb az előnye a kormánypárti jelölttel szemben, illetve a Fidesz-KDNP jelöltje 5%-al, vagy annál kisebb különbséggel végzett a hat ellenzéki párt jelöltjével szemben. 37 választókerületben volt a kormánypártnak 5%-nál nagyobb az előnye a feltételezett közös ellenzéki jelölttel szemben. Ez a számítás a jelenlegi hat ellenzéki pártra adott valamennyi szavazatot tartalmazza, amelynél reálisabb csak azokkal a választókerületekkel számolni a nyerhetőség szempontjából, ahol az összes leadott szavazat felénél kevesebbet szerzett 2018-ban a kormánypárt. Ez 59 választókerület.

Természetesen a listás szavazatok elosztása miatt nem mindegy, hogy a többi választókerületben hány szavazatot szerez az ellenzéki koalíció, illetve a Fidesz-KDNP által kitalált sajátos választójogi törvény értelmében milyen szavazatkülönbséggel szerzi meg a képviselőjelölt a mandátumot. Ezért valamennyi választókerületben szervezett és célratörő választási kampányra van szükség. Egyetlen helyen sem szabad megspórolni az előválasztás szavazatszerző, mozgósító hatását. Azért sem, mert az ellenzéki szavazók több mint 60%-a egyetért azzal, hogy előválasztáson kerüljön kiválasztásra az ellenzék közös jelöltje.

A kutatások azt mutatják, hogy a választók többsége változást akar. A NER-rel szembenálló pártok és mozgalmak felelőssége, hogy összefogva megfeleljenek ennek az elvárásnak. Ahogyan Amanda Gorman fogalmazott: ***„És igen, távol vagyunk a makulátlanságtól, távol a kristálytisztaságtól, de nem is azért küzdünk, hogy tökéletes egységet alkossunk. Küzdünk az egységért és egy közös célért.”***

Szeredi Péter
Szociális Demokráciáért Intézet